నారద పూరూరవ సంవాదము

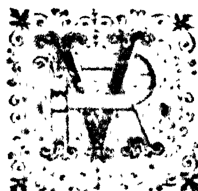
వచనగ్రంథములు.

	ప్రతి 1-కి రు.	అ.
శ్రీగురుజాడ శ్రీరామమూర్తిగారి ఆంధ్రకవి జీవితములు	3	8
ఆంధ్రవచనభాగవతము, ద్వాదశస్కంధములు, శ్రీశతఘంటము వేంకటరంగశాస్త్రిగారిది	0	8
డిటో 3 వాల్యములు	7	0
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుఁగువచనము	3	0
భోజునికథలు	0	8
విక్రమార్కునికథలు	0	8
మర్యాదరామన్నకథలు	0	2
రేచుక్కపగటిచుక్క కథలు	0	3
పరిహాసవినోదకథలు	0	12
ప్రాచీనదేశచరిత్రలు	1	12
పతివ్రతలచరిత్ర	1	8
వీరాంగనలు	0	12
బేతాళునికథలు	0	8
పరమానందశిష్యులకథ	0	8
వైద్యులకథలు	0	4

శ్రీరస్తు.

నారదపుండరీకసంవాదము.

వేదాంతతత్త్వనిరూపణము.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే.

ప్రకటితము.

1929.

Printed at
the 'Vavilla' Press,
Madras.—1929.

శ్రీ ర స్తు.

నారదపురూరవస్సంవాదము

పురూరవుపాలికి నారదుండు వచ్చుట.

సీ. లాంఛనంబు సముజ్జ్వలచ్ఛజాంతరస్థిత
మహాతిరూపంబున నభివహింప
నవ్యగంబు విష్ణునామామృతరసధుర్యగాం
ధర్వరూపంబునఁ గానఁగలైత్రఁ
జంత్రికల్దశిధళాచ్ఛశ్వేతశారిక
కాంతిరూపంబున గ్రస్మిశోనఁగఁ
జల్లదనంబు శశ్వగ్గాత్రవాసనహార్ద
ద్వృష్టిరూపంబున దేటపడఁగ
తే. వనుమునఁ దయిన పురూరవశ్శ్వాతలేంద్రుఁ
జూడ సేవించు చంద్రు నిజాప దోప
నరుగుదెంచె నభోమార్గయానమునను
నారదుండు మూర్తిజనిశరన్నారదుండు 1

తే. నాంతములు కల్లవించెను పత్కదంబ
ములకుఁ బంకజాతంబుల పొంకమెడసె
భువనము సుఖోదయస్ఫూర్తిఁ బొలుపు మిగిలె
నారదాగమమున కది నైజమకద. 2

వ. ఇవ్విధంబున. 3

ఉ. వచ్చిన జూచి లేచి పరివారముతో నెదురేఁగి
యవ్విభుం, డచ్చుప్రభక్తి మ్రొక్కి కనకాసనసుస్థి
తుఁ జేసి పూజల, న్నెచ్చోదవింపఁగా వినయమేదు
రమంజులవాక్యవైభవం, బెచ్చ ననేకభంగుల
మునీంద్రుఁడు దీవనలిచ్చి వెండియున్. 4

క. కుశలంబె మీకు హితులకుఁ
గుశలమె కుశలంబె బంధుకోటికినెల్లం
గుశలమె భృత్యశ్రేణికిఁ
గుశలంబె ధరిత్రీప్రజలకున్మనుజేంద్రా. 5

వ. అని పలికిన నాపుంయమీంద్రచంద్రునితోఁ జంద్ర
వంశతిలకుఁడు వినయసంభ్రమమాధురీధురీణవచ
నంబుల నల్లన నిట్లనియె. 6

క. మీ కారుణ్యమువలనను
మాకందఱకున్ శుభంబు మౌనీశ్వర మీ
రాకవలన మద్భాగ్యము
లోకస్తుతమయ్యె జగతిలోపల నింకన్. 7

తే. విను తపోగుణవార్తవై వెలయునీవు
మిత్రరూపంబుతో వచ్చి మేలొసంగ
నిపుడుగద యబ్జకులమున కెలమి యగుట
చక్రవర్తిత్వ మిక గదా స్పష్టమగుట. 8

క. అని పలుకుచున్నరేంద్రుని
వినయోక్తుల కలరి మానివిభుఁడు తదీయా
ననమున గారుణ్యరసం
బెనయఁ గటాక్షములు నిగుడ నిట్లని పలికెన్. 9
సీ. ఉత్తమాన్వయమున నుదయంబునొందుట
పరిలేనిసౌందర్యశాలియగుట
యఱువదినాల్గువిద్యలఁ బ్రవీణుండౌట
పటుతరభాగ్యసంపన్నుఁడగుట
ధరణిచక్రాచలాంతంబుగా నేలుట
నిగ్రహానుగ్రహనిపుణుఁడగుట
వేదశాస్త్రోక్తసద్విధు లాచరించుట
యౌదార్యగుణముచే నధికుఁడగుట
తే. హరిసుర బ్రాహ్మణార్చనానిరతుఁడగుట
యాత్మవిదుఁడౌట యొక్కరియందుఁ గలదె
పుణ్యనిధివైన నీయందె పొసఁగెనిన్ని
సద్గుణములు పురాతనసార్వభౌమ. 10
క. స్తుత్యుం డమరులకైనను
నిత్యోన్నతుఁడయినధారుణీపతి 'రాజా
ప్రత్యక్షదైవత'మ్మన
సత్యవ్రత పూర్వవచనసంగతి వినవే 11
వ. అనిపలికి వెండియు నమ్మహానుభావుఁ డమ్మానవ
పతితో రాజనీతిప్రసంగంబున నిట్లనియె. 12

{ రాజనీతి ప్రసంగంబున బుధాగ్రణి నారదుండు పొగడుట. }

చ. మతియుతబుద్ధిశాలిఁ బరమర్మవిభేదనదక్షు సత్క
ళా,చతురుని శాంతునిన్ సమయసాహసుఁ గార్య
విచారకౌశలుం, బరహితశీలు షడ్గుణవిభాసురు
భృత్యజనప్రియామనో, హితనిజవర్తనున్ స్వసుమతీ
శుఁడు మంత్రిగఁ జేయఁగాఁదగున్. 13

క. తానెంత యధికుఁడయినం
గాని మనుజేశ్వరుండు కార్యాకార్య
జ్ఞానము నిజప్రధానుల
తో నాలోచించి యుక్తితో నెఱుఁగఁదగున్. 14

క. సప్తాంగరక్షణంబును
సప్తోపాయము లొనర్పు సామర్థ్యంబున్
సప్తవ్యసనవిరక్తియు
సప్తద్వీపేంద్ర రాజసద్ధర్మంబుల్. 15

సీ. న్యాయంబుదప్పని నడవడితోడను
బెంపుగాఁ బ్రజలఁ బాలింపవలయు
నుచితవ్యయంబుసేయుచు నర్థసంపదల్
కొదవగాకుండఁగఁ గూర్పవలయు
శౌర్యోజ్జ్వలములైన చతురంగబలముల
నెంతయు విరివిగా నేలవలయు

సమయంబు బలము విచారించి పైకొని
పరరాజ్య మాక్రమింపంగవలయు.

తే. నేమఱుటలేక గడిదుర్గసీమలందు
నాప్తులును గార్యశస్త్రప్రయత్నపరులు
నయినవారలఁ దగినసైన్యములతోడ
నునుపవలయును దనపేర్మి యొరులు వొగడ. 16

క. తన రాజ్య మొరుల రాజ్యం
బనవలవదు బుద్ధికుశలు లగువారలఁబం
చి నిఖలవార్తలు నిచ్చలు
వినుచుండునృపుడు భూవిభుండు విశ్రుతమతిరా. 17

క. బలవంతులతోఁ బగయును
బలవద్బాంధవులతోడిపగయును ధరలోఁ
బలువురతోఁ బగయును మఱి
బలభేదికినయినఁ దెచ్చు భంగము తలఁపఁగ. 18

క. చెలిమియ యుచితం బెంతయు
బలవంతునితో నతండు పగవాఁడయినం
జెలియింప కంతకంటెను
బలవంతుని చెలిమిఁబడసి పగయీఁగదగుఁగ. 19

చ. నిజభుజశక్తినైన దన నేర్పున దంత్రమొనర్చియైన
నక్కజముగ వారిపైఁ బలము గల్గినవారలఁ
గూర్చి యైన వైరిజనవినాశనంబు నొనరింపక

జాడ్యముచేత నున్న భూ, భుజునిప్రభుత్వమెల్ల
నదిపొంతమహీజము గాదె భూవరా. 20

క. విశ్వాసపరుల నెఱిఁగిన
రీశ్వరుఁ డధికార మిచ్చుటెంతయు నుచితం
బైశ్వర్యయుతులు గాగన
విశ్వాసుల జేయఁదగదు విమలవిచారా. 21

తే. కరుణ తన కెంతగలిగిన గనకవస్తు
వాహనాదులు చాల నీవలయుఁ గాని
భూతలేశ్వరుఁ డెంత యాప్తులకునయిన
నాజ్ఞ దోవంగనిచ్చుట యనుచితంబు. 22

చ. కలిమికొలంది సిరి గనుకంబుకొలంది ప్రవర్త
నంబు దో, స్బలముకొలంది బూన్కి యను
రక్తికొలంది సమాదరంబు మే, లొలయుకొలంది
యత్నము నియోగికొలందిని భార మీఁగయుం,
దెలివికొలంది మాటయు నుతింపఁగ యోగ్యత
నృ నేతకుం. 23

శా. సర్వజ్ఞత్వముగల్గి కీర్తిలతికాజాలంబు చక్రాద్రి
పైఁ, బర్వ న్నిశ్చలధర్మమార్గమున సత్తత్త్వప
సామ్రాజ్యము, న్నిర్వేధస్థితి నేలుసీమ దలఁపన్నీ
తిప్రకారంబు లో, యుర్వీనాథ నిసర్గసిద్ధములు
గానొప్పన్విచారించితిన్. 24

వ. అని మరియుఁ బ్రసంగోచితంబు లగువిశేషభావ ణంబుల నభివర్ణించుమునిపుంగవుం గనుంగొని వినయవినమ్రవదనకమలుండగుచు మహీవల్లభుం డిట్లనియె. 25

—● శిరూరధ్వజుఁడు తనవైరాగ్యమును బ్రశంసించుట. ●—

ఉ. ఎందఱు రాజు లీయవని యేలినవా రిఁక నేల నున్నవా, రెందఱు లెక్కసేయఁదరమే పరమే ష్ఠికినైన నట్లనే, నందఱిలోన నొక్కరుఁడనై ధర యేలుట యెంతప్రాభవం, బిందుల కింతపెద్దగ మునీశ్వర నన్గనియాడ నేటికిన్. 26

ఉ. దేహము వాయుసంచలితదీపిక పుత్రకళత్రమిత్ర సం,దోహము స్వప్నకాలమునఁ దోఁచెడిసంపద రాజ్యభోగసం,న్నాహము జంత్రవుంబ్రతిమనా ట్యము సంపద యింద్రజాలమిఁక, నైహికసౌఖ్య మేమి సుఖముంచుఁ దలంచెదనయ్య నారదా. 27

సీ. కామరోషాదిదుష్కరశత్రువర్గప్ర
ణాశప్రధానసాధనము ధనము
జన్మపరంపరాసంపాదితానేక
ఘనకర్మశైలవర్ధనము ధనము
కైవల్యసంప్రాప్తికారణవైరాగ్య
ధర్మమూర్గానరోధనము ధనము

సకలావగుణపుంజసంశ్రయాకారరూప
దారుణనిగళబంధనము ధనము
తే. గలిగి గర్వంబు దొట్టి దుఃఖంబు నదికిఁ
బెనుచు నజ్ఞానపావకేంధనము ధనము
స్వప్నలబ్ధపదార్థంబు చందమునను
దలఁచి చూడంగ నట్టిబంధనము ధనము. 28

ఉ. చక్కెర పూఁతపూసినవిషంబులు కోమలవాక్య
వైఖరు, ల్పక్కఁగ వెన్నమెత్తనిశిలల్వారబోఁడుల
చిత్తము ల్మను, ల్చిక్కనిసంకెలల్సతులచేష్టలు
కొమ్మల నమ్మవచ్చునే, యక్కట! మేకవన్నెపులు
లంగన లన్నిఁట నెన్ని చూచినన్. 29

క. చన్నులు మాంసపుముద్దలు
గన్నులు దుర్జలముఁ బుసులుఁగా తెడితోఁటల్
వెన్నులు బొమికలపాఁతర
కన్నుల నిటు తెలిసి వలచు టవివేకమెకా. 30

తే. మూత్రపతనస్థలంబపవిత్రమనుచుఁ
ద్రొక్కరానేలనని రోసి తొలఁగుచుండు
రట్టిమూత్రపుఁ గాలువ యైనదాని
యోని దానికిఁ రోయ దీయుల్ల మహహా! 31

చ. కొడుకులుగల్గుదాఁక నొకకొన్నిదినంబులు చింత
నందను, లొప్పడమైన నాయువుష్పలము బుద్ధిగూ

విద్యయుఁ జాలఁ గల్గఁగా, నుడుగని చింతకల్గి తను
నోలి భజింపని చింత తండ్రి కెప్పుడు గడుఁ జింత
సేయుదురు పుత్రులు శత్రులుగాక మిత్రులే. 32

వ. మునీంద్రా! పుత్రదారధనాదిసంగరహితులై విషయసుఖంబులు పరిత్యజించి యరణ్యగిరిగుహాంతరప్రముఖవివిక్తదేశంబులం గందమూలఫలంబు లాహారంబులు సేయుచు మోక్షసామ్రాజ్యపట్టాభిషిక్తు లగుమహానుభావుల జీవనంబు పావనం బని తోఁచుచున్నయది. రాగద్వేషమూలంబైన యీతుచ్ఛసామ్రాజ్యం బెంత ప్రాజ్యంబు సౌఖ్య భామ్యాభిమానంబున నవిద్యామగ్నుల మయిన మావంటివారలను సంసారసాగరంబు తరించుటకుపాయం బెట్టులు గలుగు నానతిమ్మని మోహావేశుఁ బ్రార్థించినఁ బార్థివోత్తము వాక్యంబు లాకర్ణించి వాగ్దోత్కృష్టమానసుండయి నీప్రశ్నం బింత యొప్పెనే యిట్టివైరాగ్యంబు బహుజన్మసుకృతసంచితతపఃప్రభావంబునఁ గలుగఁగాక సంభవించునే యని వికసితవదనారవిందుండయి యత్తపోధనసత్తముండు నృపోత్తమున కిట్లనియె. 33

శాంతరసప్రకరణం.

తే. అడిగితివి వేదశాస్త్రసారాంశ మయిన
యట్టిపరమరహస్యంబు నవనినాథ

యదుగుదురుగాని ధర్మకామార్థఫణితు
లడుగరెవ్వరు నీభంగి నాత్మవిద్య. 34

శా. అజ్ఞానంబునఁ దోఁచు సంసరణదుఃఖావాప్తి
యజ్ఞానమాత్మజ్ఞానంబున నాశనంబగుఁ దదాత్మ
జ్ఞానమయిష్యత్రివర్గానుజ్ఞంగాని ఘటింప దీశ్వ
రుఁడు సంతోషించు వేదోక్తమౌ, పాపజ్ఞ
న్వర్తిలు ధర్మమున్నసఁ డీశార్థైసేయు నవ్వృ
త్తికిన్. 35

ఉ. కావున లోకమందు గతకల్మషుఁడైన ముముక్షుఁ
డయ్యెడి, దత్త్వవరణంబువాసి ప్రముదంచితబోధ
ము నొందు బోధలీ, లావిభవంబుచేత సకలం
బును బ్రహ్మముగా నెఱుంగుఁ ద, ద్భావన నిశ్చ
లంబయిన బ్రహ్మము కాఁగ నిర్వికల్పత. 36

వ. నరేంద్రా! యద్వితీయంబును నపరిచ్ఛిన్నంబును
నాద్యంతరహితంబును సచ్చిదానందస్వరూపం
బునునయి శుద్ధచైతన్యంబయిన బ్రహ్మంబొక్కటి
యె వెలుంగుచుండు. అట్టి బ్రహ్మంబునందు నధ్య
స్తయును, మిథ్యాభూతయును, తత్ప్రకృతియును,
త్రిగుణాత్మికయును, అనిర్వచనీయయును కలుగం
దోఁచు మూలప్రకృతియనునవిద్యయను దాశ్రి
యున్నాత్మస్వరూపబలంబునం జేసి వస్తువుంబోలి

ప్రకాశించుచు నాత్మసత్తాస్ఫూర్తులవలన స్ఫుర ద్రూపంబయియావరణవిక్షేపరూపంబులు దాల్చి యుండు. అట్టిప్రకృతి సాత్వికగుణప్రకాశంబుల వలన మాయయనంబడు. అమ్మాయయందుఁ బ్రతి ఫలితంబగు చైతన్యంబును మాయాధిష్ఠానచైత న్యంబును నమ్మాయయుంగూడి కారణోపాధికుం డయిన యీశ్వరుండయి సర్వజ్ఞత్వసర్వరక్షకత్వ సర్వనియంతృత్వసర్వేశ్వరత్వాదిధర్మంబులుగలిగి యుండు. అయ్యీశ్వరుండుతమోగుణప్రకాశిని యగుమాయనిమిత్తంబునం దత్సంకల్పవశంబున శు క్తియందు రజతాధ్యారోపంబును రజ్జువందు స ర్పాధ్యారోపంబును, స్థాణువందుఁ బురుషాధ్యా రోపంబునుదోఁచునట్టి భ్రాంతికల్పితంబులయి మహదహంకారంబులును శబ్దస్పర్శరూపరసగం ధసమేతంబులయి త్రిగుణాత్మకంబులయిగగనపవ నాగ్నిజలభూతత్త్వంబులును గ్రమంబునసంభవిం చినవి సూక్ష్మభూతంబులనంబడు. అభూతంబులు పంచీకృతంబులయి యన్యోన్యభాగమేళనంబున స్థూలభూతంబు లయ్యె. అస్థూలభూతంబులవలన స్థూలశరీరంబును, సూక్ష్మభూతంబులవలన సూక్ష్మ శరీరంబును, మాయవలనం గారణశరీరంబును నయ్యె నిట్లు సమష్ట్యుపాధియైన దేహత్రయంబు

వలన నీశ్వరుండు క్రమంబున విరాట్టును హిరణ్య
గర్భుండును, నవ్యాకృతుండును ననుసంజ్ఞల
నొప్పుచు నవాంతరసృష్టిస్థితిప్రళయనిమిత్తంబున
రజస్సత్వతమోగుణావలంబనంబును బ్రహ్మవిష్ణురు
ద్రరూపంబులం గ్రీడించుచుండు నిది సమష్ట్యుపా
ధికుండయినయీశ్వరుని ప్రకారంబు ఇంక వ్య
ష్ట్యుపాధికుండయిన జీవుని ప్రకారంబు వినుము.
ప్రకృతిరజస్సత్వతమోగుణప్రకారంబువలన నవి
ద్యయనంబడు నయ్యవిద్యారూపంబు నయంతః
కరణంబునందు ప్రతిఫలితంబయిన చైతన్యంబును
నంతఃకరణాధిష్ఠానచైతన్యంబును నయ్యంతఃకర
ణంబునుం గూడి జీవుండను సంజ్ఞగలిగి యవి
ద్యావశీతంగా రోగ్యవాధికుండయి స్వరూపవిస్మృ
తినొంది కించిజ్ఞుండయియుండునట్టి జీవునికి స్థూల
భూతజన్యంబయి స్థూలశరీరంబును, సూక్ష్మభూత
జన్యంబై జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియ పంచప్రాణ
మనోబుద్ధిరూపంబయిన సూక్ష్మదేహంబును, నవి
ద్యారూపంబయిన కారణదేహంబునుం గలిగి
యుండు. అందు విశ్వతైజసప్రాజ్ఞులను సంజ్ఞల
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థలయందు స్థూలప్రవి
క్తానందభోగంబు లనుభవించుచు జీవుం డహం
కారయుక్తుండయి కర్తృత్వభోక్తృత్వాదిధర్మం

బులు తనయందు నారోపించుకొను నయ్యవివే కంబువలన నభిమానంబును, నభిమానంబువలన రాగద్వేషాదులును, రాగద్వేషాదులవలనఁ గర్మంబులును, గర్మంబులవలన దేహంబును, దేహంబువలన సుఖదుఃఖంబులును బ్రాప్తంబులగుచుండు. ఇట్లు పారంబులేని సంసారపారావారంబు కడ గానక భ్రమించుచుండు. అందు నొకానొక పురుషుండు పురాకృతసుకృతవిశేషంబునఁ బహుజన్మంబులలో నొక్కింట సంసారనివర్తనంబునకు నుద్యోగి యగుచుఁ బుట్టివాఁడు సత్సంగతివలన సన్మార్గవర్తియై పాపంబులం బాసి జ్ఞాననిష్ఠుం డగు జ్ఞాననిష్ఠవలనఁ జిన్మాత్రవ్యతిరిక్తంబయిన వస్తు వేద్యత్వముం గలుగనిదియును గలిగినయట్లు తోఁచుచున్న సకలజగంబును నెండమావులు జలంబులయి తోఁచిన కైవడి మనోభ్రాంతికల్పితంబులనియుం దెలిసి కార్యకారణోపాధులు మిథ్యయగుటం జేసి యీశ్వరత్వజీవత్వంబు లసత్యంబని ఘటపటోపాధ్యభావంబునం దదంతర్గతాకాశంబును మహాకాశంబును నేకంబయిన యట్లనుస్యూతంబయిన యాత్మ యొక్కటియను నిశ్చయంబునఁ బ్రహ్మాకారసుఖాకారంబునం దన్మయుండై యుండు. అతండు జీవన్ముక్తుండయి ప్రారబ్ధ యా

నంతరంబున విదేహకైవల్యప్రాప్తిం దగునని
వెండియు నిట్లనిరి. 37

శా. నామంబుల్ మఱి రూపముల్ క్రియలు నానార్థం
గులం దోఁచుని, బ్రాహ్మాహంబున స్వప్నము
వ్వలె నవిద్యంజేసి సత్యంబుగా, దేమిఁ జ్ఞానికిఁ
దోఁచినట్లయిన బ్రహ్మాభూతమ్మైయుండునో, భూ
మిా శ్రోత్రము చిన్మయంబు సకలంబు న్వేఱులే
దింతయుఁగా. 38

క. చిత్తనియెడు సాగరమునఁ
జిత్తంబను వాయువశత స్పష్టితరంగో
త్పత్తియగు చిత్తమడఁగిన
నత్తఱి జగమడఁగు ముక్తియన నదియుకదా. 39

క. ఏలా పలుచదువులు బ్ర
హ్మాలోకసుఖము తనకు ననుభవమగునా
కాలెఱుఁగుట మేలెఱుఁగుట
భూలోకసురేంద్ర సూక్ష్మబుద్ధిం గనుమా. 40

క. అరూపుఁడు ముక్తినగా
గ్రారూఢుండారురుక్షుఁ డారోహణగా
ర్యారంభకరుఁడు గావున
నారెంటికిఁగలదె భేద మధికారములన్. 41

తే. కామికర్తయుఁ గాక సత్కర్మములు శి
వార్పణంబులు సేయుచు నారురుక్షుఁ

దరయ నారూఢుఁడగును గాలాంతరమున
నతని కెద్దియుఁ గర్తవ్య మపుడు లేదు. 42

ఉ. మాటలు వేయునేల యొకమర్మము సెప్పెద
మోక్షదాతలై, పాటిలువిష్ణుశంకరులభక్తిదృఢం
బుగఁగల్గెనేని నా, నాఁటికి వానికిన్ని సుగుణమ్ములు
దాపె ఘటింప ముక్తుఁడౌ, బూటకపున్విచార
ములఁ బోవఁగ నేమిఫలంబు భూవరా 43

క. సగుణం బెఱిఁగి భజించిన
నగు నిర్గుణసిద్ధి సిద్ధుఁ డగు నాతనికిన్
జగమెల్లను బ్రహ్మమయం
బుగఁ దోఁచును సర్వకాలమును నొక్కగతిన్.

సీ. బయలసంరంభి లోపల నసంరంభియై
కార్యతంత్రంబులు గడపెనేని
సఫలప్రయత్నంబు విఫలప్రయత్నంబుఁ
దనకుఁ దుల్యంబుగాఁ దలఁచెనేని
ననివార్యమై కర్మమునవచ్చు సుఖము వ
ర్జించినయట్ల భోగించెనేని
సౌఖ్యంబు దుఃఖంబు సంప్రాప్తమైనవో
నుబ్బుక్రుంగులు లేక యుండెనేని
తే. శివహరమిత్వదైక్యసద్వృత్తుఁ బూను
భూతినిష్పంకయాత్ముఁడై పాలిచెనేని

నతఁడు ప్రారబ్ధమున వ్యవహారియైన
ముక్తిసామ్రాజ్యపట్టాభిషిక్తుఁ డగును. 45

చ. వనమున నున్న నేమి గృహవాసము చేసిన నేమి
యాత్మభా, వనయు నసంగవృత్తి యరివర్గజయం
బును గల్గియుండిరేని, వనమున నున్న నేమి గృహ
వాసము జేసిన నేమియాత్మభా,వనయునసంగవృత్తి
యరివర్గజయంబులు లేకయుండినన్. 46

క. దేహము దాఁ గానని నిజ
మూహింపఁగ నేర్చినట్టి యుత్తమునకుఁ ద
ద్దేహమున కయినబాంధవ
దేహంబులు మిథ్య లనుచుఁ దెలియంబడవే. 47

సీ. పుత్రమిత్రకళత్రమైత్రివర్జితుఁడైన
శిష్యసంయుతు బ్రహ్మనిష్ఠ వినమె
కర్మఠుండయి రాజధర్మమాచరించు
జనకునివిజ్ఞానచర్య వినమె
వాణిజ్యవృత్తిజీవనుఁ డైనయులఁగు
ధారునిపూర్ణబోధంబు వినమె
కటికిగాయకముచేఁ గాలంబుగడపుధ
ర్మవ్యాధువిజ్ఞానమహిమ వినమె
తే. వారిప్రారబ్ధమున నుండఁదలఁచి జ్ఞాను
లెట్టివ్యవహారములనున్న నేమికొదవ

జ్ఞానవైరాగ్యనిశ్చలానందపూర్ణు
లయినవారు జీవన్ముక్తు లగుట నిజము. 48

క. ఏయాశ్రమముననుండిన
నాయాచారములు నడప నాశ్రమసుఖతృ
ష్ణాయత్తమతిని వంచకుఁ
డై యేనిష్కర్మినను టవ్యర్థముగాదే. 49

ఉ. కర్మము బంధకం బని సుకర్మము మాని సుఖంబు
గోరి దుష్కర్మము చేయుచున్నసులు గాదనిన
న్నిర్వికారాత్మకున్నవే, కర్మములంచుఁ [illegible]ఁజెడుటఁ
గా, కొంకకొండఱ జ్ఞాననిష్ఠకుం, గర్మఫలాప్తికిం
జెరుచు గాపురుషుం డఁట ద్వేష్ట యంచు నిష్కర్మికి
నాస్థ లేదుభయకర్మములు న్విధిచే ఘటించినన్.

మ. జ్ఞానారూఢుఁడు బాహ్యచేష్టల మనస్సంకల్పుఁ
డై చేయునే, మైనంభ్రాంతునట్ల వానిఁ గని తానా
చేష్టలే చేయఁగాఁ, దానల్పజ్ఞుఁడు వంచనన్మదిఁ
దలంపుల్జ్ఞానకారూఢుఁడు, స్నేనంచుగా ఫల
మేమి చేష్టలమదిన్నిశ్చింత లేకుండినన్. 51

ఆ. మనసు చల్లఁబడక మాటలెన్నాడిన
ముక్తిగాదు వాదశక్తిగాని
మనసె కారణంబు మఱి బంధమునకు మో
క్షమున కనుచుఁ దెలుపుచదువు వినమె. 52

క. జ్ఞాతృజ్ఞానజ్ఞేయము
లేతెఱఁగున వేఱుదోఁప కేకంబుగన
ద్వైతాత్మత వెలుఁగు ప్రపం
చాతీతుం డెవ్వఁ డతఁడె యారూఢుఁడిలన్. 53

క. ఇది నగర మిది యరణ్యం
బిది సౌఖ్యం బిది యసౌఖ్య మీతఁడు పురుషుం
డిది సతి యని తోఁపదు యి
య్యదిమాచిన బ్రహ్మమయముయారూఢునకున్.

తే. సంగములు సర్వమునుగల్గి సంగి గాఁడు
భోగములు సర్వమును జెంది భోక్త గాఁడు
కార్యములు సర్వమును జేసి కర్త గాఁడు
విగతసంకల్పుఁ డగు బ్రహ్మవేత్త యధిప. 55

ఆ. ఇచ్ఛలేనియోగి కింద్రియంబులు కర్మ
వశతచే స్వభావవర్తనముల
మెలఁగుచున్న నేమి యిలఁ బుణ్యపాపంబు
లంట వతఁ డకర్త యగుటఁ జేసి. 56

తే. నిర్విషయచిత్తుఁ డగు బ్రహ్మనిష్ఠునకును
దనుసుఖంబులు ప్రారబ్ధమున ఘటించు
నంతియేకాని యవి వాని నంటకుండుఁ
గమలపత్రాగ్రమున జలకణికవోలె. 57

తే. శయ్యనుండియుఁ బెక్కు దేశములవెంటఁ
దిరుగఁ గలఁగాంచుచున్న నిద్రితునిభంగి
సచ్చిదానందుఁడయ్యుఁ దా జననమరణ
బాధలనుబొందినట్లుంట భ్రాంతిగాదె. 58

క. కలలోన నఱకులాడినఁ
గలవే గాయములు మేలుకాంచిన వెనుకం
దెలియక మునుపటిసంసృతి
కలకలు విజ్ఞానికేల గలుగం దోఁచున్. 59

క. అరయుటక దొరకుకొఱకుఁగ
దా యోగజపాదినిష్ఠలా యెఱుక దృఢం
బై యున్నతఁ డేక్రియలం
జేయఁడు లోకోపకృతికిఁ జేసినఁ జేయున్. 60

మ. తొలిజన్మంబుననైన నిప్పుడయినన్ దుష్కర్మని
ర్మూలనం, బిల బ్రహ్మార్పణసత్క్రియామహిమచే
నెంతే ధృతిం జేసి నిర్మలుఁ డైనన్ శ్రవణంబు
తన్మననము ద్రాసన్నిధిధ్యాసలున్, సులభంబౌ
శ్రవణాదులబ్బక చలించుం దామసత్యాగతన్.

క. ఈ మేనను సత్కర్మము
లేమియుఁ జేయకయు చెందు నిద్ధజ్ఞానం
బౌమునుపటిభవమున ని
ష్కామసుకర్మాప్తి విగతకల్మషుఁ డయినన్. 62

ఉ. చేయఁడుసత్క్రియల్ప్రియలఁ జేసినయట్లసుఖించు
లోపలం, జేయును గార్యముల్ బయలఁ జేయని
యట్ల సుఖించు లోపలం, జేయఁడు కృత్య
మంచు మఱిఁ జేసెడు గృత్య మటంచు నెంచరా,
దేయుడ బ్రహ్మవిద్య తుదకెక్కినయట్టి మహాను
భావునిన్. 63

చ. అమితములై ఘటించు విషయానుభవంబుల
భోగియయ్యు ను. త్తముఁడగు యోగి బ్రహ్మ
మయుతన్మది రంజిలుచుండు గీతవ్యా, త్యములను
దాళమానవశుఁ డయ్యు శిరస్థితపూర్ణకుంభ
ముగా, వసుధికయుక్తినిల్పికొనఁ జాలిననాట్యధు
రీణు కైవడిన్. 64

తే. తలఁచినఁ దలంపకున్న నిత్యప్రబోధ
పూర్ణుఁడగు జ్ఞాని చాఁ గాఁ పోవుటట్టు
తెలియఁగఁదగుగుఱుతె తనకంబు నెద్దిలేక
యెఱుక మఱపులు వరుసైన యెఱుక యెఱుక.

వ. అనిపలికి వెండియు నిట్లనియె. 66

ఉ. కోరకు మేఁదార్థమును గోరిన వచ్చునె రానివ
స్తువుల్, కోరకయున్న రావె తనకర్మ లభించం
గఁగ నున్నయర్థముల్, కోరిన గానిచోఁ గలిగి
కోల్పడుచో వెతగాన సజ్జనుల్, గోరరనార్థ
ప్రాప్తములఁ గొందురు కుందరు వస్తుహానికిన్.

10549